

**УНІВЕРСИТЕТ
ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ**

**ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
(16 квітня 2020 року)**

№60

Переяслав – 2020

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

16 квітня 2020 року

Вип. 60

Збірник наукових праць

Переяслав – 2020

УДК 001(477)«19/20»

ББК 72(4Укр)63

В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 60. 293 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В.М. – кандидат педагогічних наук

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І.О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

УДК 619:616.6:636.8

Тетяна Лиховид, Ольга Соболев
(Херсон)

ІНДИКАТОРИ СТАНУ ЗДОРОВ'Я КОНЕЙ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В СУЧАСНОМУ КОНЯРСТВІ

Проведено аналіз ь сучасних підходів до оцінки і збереження якості життя коней, включаючи тих, хто має певні проблеми зі здоров'ям. Визначено, що у зв'язку із змінами суспільної ролі коней, зараз існує проблема постійного контролю стану їх здоров'я. Особливо актуальною проблема визначення індикаторів здоров'я та благополуччя є для коней з хронічними захворювання (наприклад, ХОБЛ) та для спортивних коней геріатричної групи.

Ключові слова: коні, спортивні коні, геріатричні коні, якість життя, стан здоров'я, індикатори.

An analysis of current approaches to assessing and saving the quality of life of horses, including those who have certain health problems, has been conducted. It is revealed that due to changes in the social role of horses, there is now a problem of constant monitoring of their health status. Particularly urgent problem in determining indicators of health and welfare is for horses with chronic diseases (for example, COPD) and for sports horses of the geriatric group.

Keywords: horses, sports horses, geriatric horses, quality of life, health status, indicators.

Роль коней в сучасному суспільстві різко змінилася за минуле сторіччя. Робочо-користувальне конярство втратило своє значення, одночасно підвищилися вимоги до спортивних і призових коней. Так, у розвинутих країнах переважає саме використання коней для відпочинку. Наприклад, в дослідженнях С. McGowan (Великобританія) більше 15 тис. власників коней використовували більше третини коней для відпочинку, близько третини використовувалися в основному для кінного спорту і шоу і тільки 20% використовувалися для певних цілей - від скачок або розведення до іпотерапії. [4].

В останні десятиліття зменшилася роль коней навіть як рекреаційних тварин. Так, в 50 тис. домогосподарств США більшість (56,5%) вважала коней домашніми тваринами-компаньйоном, 38,4% - членами сім'ї, і лише 5,1% - об'єктами власності, до яких можуть бути застосовані економічні критерії [5]. Близькі дані були отримані у голландському опитуванні любителів коней – більшість респондентів (47%) вказала, що сприймають своїх коней партнерами або дітьми [7]. Зміни в суспільній ролі, збільшення некомерційного їх використання відображається в різкому збільшенні утримання коней, які потребують специфічної та постійної ветеринарної допомоги [2] Основою цього явища, ймовірно, лежить поєднання відносного достатку багатьох власників коней та унікальних відносин між людьми і кінями. Вони є абсолютно унікальними і міцними, їх зміцнення відбувається в процесі багаторічної взаємодії між спортсменами та їх кінями, які, із збільшенням віку, частіше страждають від хронічних захворювань [6]. Тому виникає проблема оцінки і збереження якості життя коней, включаючи тих, хто має певні проблеми зі здоров'ям. Так, ще 40-50 років тому при постановці діагнозу ХОБЛ коней виранжировували і не вважали придатними для будь-яких цілей.

ХОБЛ – хронічний обструктивний бронхіт коней, симптомами є кашель, прискорене дихання, утруднене дихання і жовті виділення з носа. Симптоми варіюють за ступенем тяжкості: від легкої до настільки сильною, що кінь здається млявою, має утруднене дихання і розвиває м'язову «лінію підйому» уздовж стовбура коня від подвійного видиху, щоб виштовхнути повітря з її легенів. Методики повного лікування на сьогоднішній день не існує. Якщо у коня ХОБЛ, він завжди наражається на ризик подальшого пошкодження легенів. Як тільки кінь отримує ХОБЛ, важливо захистити його від пилу і алергенів, які

можуть погіршити стан. Постійна медикаментозна терапія може допомогти тварині, у даний час для лікування коней з ХОБЛ пропонується наступна схема: контроль мікроклімату (зниження рівня запиленості), протизапальні препарати (стероїдні гормони), стабілізатори тучних клітин, бронходилататори [10]. У процесі ветеринарної оцінки стан здоров'я часто прирівнюється до якості життя, що вимагає побудови системи певних критеріїв оцінки. Інструменти, якими користуються для оцінки благополуччя коней можна умовно розділити на таких параметрах: оцінка стану навколишнього середовища; показники стану здоров'я, включаючи оцінку стану тіла (BCS), стан гідратації, шкали болю або кульгавості і параметри ардіореспіраторного апарату [3].

Ці параметри в певній мірі забезпечують адекватні оцінки якості життя, пов'язаної зі здоров'ям, оцінка окремих або комбінованих показників здоров'я, але для коней певних груп вона є недостатньою. Наприклад, втрата ваги і ожиріння поширені у геріатричних коней із зміною індексів (BCS) від 3 до 8 [8], і можуть впливати на ризик захворюваності і смертності. Для спортивних коней, наприклад, важливий елемент контролю стану здоров'я – контроль стану серцево – судинної системи. В цій групі процент захворюваності на серцево-судинні патології складає 61,5%. Серед порушень серцевої діяльності у коней часто реєструються різного виду аритмії. Так, наприклад, розповсюдження блокад серця у спортивних коней складає 13 % [9]. Особливо важливим є контроль стану серцевої діяльності коней геріатричної групи. Так, встановлено, що у спортивних коней, починаючи з 18-річного віку достовірно підвищувалась активність серцевих ферментів [10]. Коні у віці до 10 років були найбільш пристосованими до навантаження [11].

Отже, виходячи з аналізу літературних джерел, найбільш актуальною проблема визначення індикаторів стану здоров'я та благополуччя для коней наступних категорій: коні з хронічними захворюваннями, спортивні коні геріатричної групи.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Hockenull J., Whay H. R. A review of approaches to assessing equine welfare (14 January 2014) <https://doi.org/10.1111/eve.12129>
2. Ireland JL, Clegg PD, McGowan CM, et al. A cross-sectional study of geriatric horses in the United Kingdom. Part 2: Health care and disease. *Equine Vet J* 2011; 43: 37-44. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21143631>
3. McGowan TW, Pinchbeck GL, Phillips C, et al. A survey of aged horses in Queensland, 8. Australia. Part 2: Clinical signs and owner perceptions of health and welfare. *Aust Vet J* 2010; 88: 465-471. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21091457>
4. McGowan C. Welfare of Aged Horses. *Animals*. 2011;1(4):366-76. URL: <https://www.mdpi.com/2076-2615/1/4/366>
5. Slater J. National Equine Health Survey (NEHS) 2015, Blue Cross, 12th August 2015 URL: <https://www.bluecross.org.uk/.../NEHS%202017%20results.p>
6. Taylor KD, Mills DS. Is quality of life a useful concept for companion animals? *Animal Welfare* 2007; 16(S): 55-65. URL: https://www.researchgate.net/.../233585576_Is_quality_of_li..
7. Visser EK, Van Wijk-Jansen EEC. Diversity in horse enthusiasts with respect to horse welfare: An explorative study. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research* 2012; 7: 295-304. URL: <https://www.wur.nl/en/Publication-details.htm?...way...>
8. Андрійчук А. В., Ткачова І. В., Кургалюк Н. М., Матюха І. О., Ткаченко Г. М. Вплив тренінгу на показники оксидативного стресу у спортивних коней голштинської породи // *Біологія тварин*. 2013. Т. 15, № 1. С. 9-18.
9. Боровков С. Б., Коренев М. І., Боровкова В. М. Функціональний стан серцево-судинної системи коней української верхової породи залежно від віку // *Науковий вісник ветеринарної медицини*. 2013. Вип. 11. С. 22-25.
10. Зорина С. Опыт применения препарата Лигфол при терапии хронического обструктивного бронхита лошадей (ХОБЛ), 25 марта 2015. URL: <https://www.vetlek.ru/articles/?id=125>
11. Позов С. А., Орлова Н. Е. Проблемы заболеваемости сердечно-сосудистой системы у лошадей // *Ветеринария*. 2003. № 11. С. 40-42.

ХІМІЧНІ НАУКИ

Ольга Хацевич, Лідія Бортейчук

ВПЛИВ КОМПОНЕНТІВ СОЛЬОВИХ РОЗЧИНІВ ПРИРОДНОГО
І ТЕХНОГЕННОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ЖИВИЙ ОРГАНІЗМ

271

ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ

Yiulia Pervun

THE BEEKEEPING PRODUCTS IN THE
MEDICAL AND PHARMACEUTICAL PRACTICE

275

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Тетяна Лиховид, Ольга Соболю

ІНДИКАТОРИ СТАНУ ЗДОРОВ'Я КОНЕЙ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ
В СУЧАСНОМУ КОНЯРСТВІ

277

АРХІТЕКТУРА І БУДІВНИЦТВО

Юрій Джигіль

ДЕЯКІ ДУМКИ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ЗМІН
АРХІТЕКТУРНИХ КОНЦЕПЦІЙ БАГАТОКВАРТИРНОГО ЖИТЛА
В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ І ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ

279

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

282